

Հայերէն գրաբառն եւ լաւ սորված է, որոյ վկայ են գրած նամակներն. ուստի սերէն քաջ եւ յափառորապէս գաղղիարէն. իսկ երաժշտութեան մէջ այնչափ առաջ գնացած, որ ինչպէս իրմէ առաջ, նոյն իրմէ ետեւ, մինչեւ ցայսօր, հաւասարող մի ելած չէ Տաւրիոյ մէջ, որով ամենայն իրաւամբ կը ճանչնամք

վարժապետ Երաժշտութեան ՂԱՆ, որէնաւ փաղցածեան:

Հ. ՔԵՐ. Վ. ՔԱՆԵՆԵՐԵԱՆ

1 Հետեւեալ Պարկին մէջ կը տպենք եւրոպական երաժշտութեան նշանագրող մեքենով վարժապետս կրկին երկատիրութիւնքը, Զու, հաճոյք խաբարս— Բաղարի եւ Զու 'ի Սինդո:

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆՔ

ԱՌԱՄԻՔ ԱԶԳԱՅԻՆՔ

Ով որ կ'ուզէ և հարկագրեալ է հիմակուան Հայոց ազգին այլ և այլ կողմանց աշխարհաբառ կամ աւամական լեզուն քննելու ժամանակ անցունել և տեղեկանալ անոնց հոգին՝ ընտելութիւնը և կերպը, այս հայկական առածները ու հաւաքումը կարգայ, որ կարծ խօսքով և մէկ առածով այլաբանական բնութագրով, իր միտքը կը յայտնէ դիմացիներն, որով կամ կը խրատէ, կամ կը համոզէ և կամ կը յանդիմանէ, և իր դիտաւորութիւնը և բնեւեղ կ'աւարտէ: Իսկ գործածութեան համար՝ խօսքին յարմար տեղն որ դա՛յ ըսելու է, ըստ պատշաճի անձանց և պարագային:

Այս առածները եւ ինքս անձամբ շատ տարի ժողովրդէր էի, այլ և յայլոց ժողովածներէն՝ որոնք չունէի՝ առի. ինչպէս Ճէլալեան Հ. Անանիս վարդապետէն, Մ. Մ. Միանասրեանէն, Խաչատուր Աբովեանէն, Խոճեանցէն, և յայլոց, ըստ խօսից Երևանցոց և կամ Տփլիսեցոց, Վանեցոց, Անեցոց գաղթականաց, Ալաշկերտցոց, Պաշպալովցոց և Զուլպեցոց, տեղ տեղ ալ բացատրելով մէկ քանի անյայտ խօսք կամ բառ և մէկ գրով յայտնելով թէ որ տեղաց ոճն է: Գրեմք դեռ շատ առածներ կան գործածուած զանազան գաւառներ, որ չեն գրուած հոս. անոնք ալ ժամանակին կը ժողովուին ու կը միանան ասոնց հետ:

Ուր որ չէ նշանակուած թէ որ գաւառին ոճն է, բնէ է որ Կ. Պոլսոյ և Տաճկաստանի սովորական ոճն է. իսկ ուր գրուած չէն այս համառօտագրութիւնները, կ'իմացուին:

Ե. Երևանցոց, կամ Տփլիսեցոց և կամ Պարսկահայոց:

Պ. Պաշպալովցոց և կամ Անեցոց գաղթականաց 'ի Իրանիքլանիա:

Կ. Կարնեցոց:

Խ. Խորհրդոց գաղթականացն յԱնայ:

Ա. Ալաշկերտցոց:

Վ. Վանեցոց:

Զ. Զուլպեցոց:

Հ. ՄԵՐԵՆ Վ. ԶՈՒԱՐԵԱՆ

ԵՐԱԿԱՔԱԿ ՀԱՏՈՒԱԾՔ

ՅՅՅԱՐԱԶԳԻ ՄԱՏԵԱՆՔԱՅ

ԲԱՐԴՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆԻՑ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԻ. — ԳԵՐԹՈՒԱԾՔ

Փանդի կարեւոր պէտք են համարեալ և յուսումն գրագիտութեան վարժիչ սիրողաց՝ ընդհանրապէս ընդ հանձարեղ և չքնաղ գրութիւնս բանասիրեց և բաղձազան քերթութեանց, որովք ճիշտացեալ են մատենագրութիւնը ազգաց հնոց և արդեաց, ծաղկաբաղ առնելով 'ի նոցուն տամք 'ի լոյս զառաջիկայս, ուշ եղեալ կրկին և նորանոր ինամովք զպատրաստեալն 'ի բազում ամաց հետէ գրեալ թովանդակապէս նորոճող յօրինել:

Եւ արդ նախընտիր արարեալ եղաք 'ի սմա փոքր 'ի շատ հատուածս զանազան ոճոյ և տեսակի բանաստեղծականին, քաղեալ մանաւանդ բազում ինչ յիմաստալից քերթութեանցի Հումերի, Վիրգիլեայ, Սոփոկլի, Ռատինի, Միլտոնի, Ալփիերեայ և այլոց, որոց պատշէտ թարգմանութիւնը արդիւնք են քաջ և ճարտար գրչւոց նորոյս Բաղարատեանոյ և Կերպ. Սրբար. դա՛յ Հիւրմուշ, գերագոյն վարժապետաց յաւուրս մեր արուեստի տաղաշափութեանց, և ճշգրիտ և հայկաբան թարգմանութեանց:

Առ այսոքեւք ծանուցանեմք զի և զհամառօտաբոյն սորին խորհեցաք առանձինն ընծայել 'ի լոյս յառանձն 'ի գիրութիւն նախական վարժողաց, ստուար յոյժ համարեալ վասն նոցա զառաջիկայս:

Իցիւ յերթերցումն ասցին սիրովառեալ սիրողներս զինչպիսի պատանեաց, արծարծեցին և միտք իւրեանց 'ի խանդ ստոյգ գեղեցկին, ըստ օրինակի Արմատեայ զարգացելոց, 'ի վեմադոյն միշտ նկրտելով և 'ի շմարիտ բարգաւառանս, նահանջեալք 'ի նկնխտիս և 'ի ստորաբարձ ընթերցմանց: